

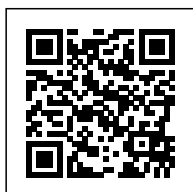

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
POSLANECKÁ SNĚMOVNA

VIII. volební období

422/0

**Návrh poslanců Radka Holomčíka, Dany Balcarové, Jana Zahradníka,
Jana Hrnčíře, Vlastimila Válka, Petra Pávka a dalších na vydání zákona,
kterým se mění zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění
pozdějších předpisů**

Zástupce předkladatele: Holomčík R. a další
Doručeno poslancům: 12. března 2019 v 13:04

N á v r h

ZÁKON

ze dne.....2019,

kterým se mění zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Čl. I

Změna zákona o ochraně ovzduší

Zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění zákona č. 64/2014 Sb., zákona č. 87/2014 Sb. zákona č. 382/2015 Sb., zákona č. 369/2016 Sb., zákona č. 183/2017 Sb., zákona č. 225/2017 Sb. a zákona č. 172/2018 Sb., se mění takto:

1. § 19, § 19a, § 19b, § 19c, § 19d a § 19e se zrušují.
2. V § 21 se slova „§ 19 odst. 1, § 19a odst. 1 a “ zrušují.
3. V § 25 odst. 6 se písmena d), e) a f) zrušují. Písmena g), h), i) a j) se označují jako písmena d), e), f) a g).
4. V § 25 odst. 7 se slova „6 písm. a) a i)“ se nahrazují slovy „6 písm. a) a f)“, slova „6 písm. b), c), d), e), f) nebo j)“, se nahrazují slovy „6 písm. b), c) nebo g)“, a slova „6 písm. h)“, se nahrazují slovy „6 písm. e)“,.
5. V § 25 odst. 8 se slova „6 písm. g)“ nahrazují slovy „6 písm. d)“.

Čl. II

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti prvním dnem šestého kalendářního měsíce následujícího po dni jeho vyhlášení.

Důvodová zpráva k návrhu změny zákona o ovzduší

Obecná část

Poslanci Pirátů tímto návrhem zákona navrhují zásadní změnu ve vztahu k využívání zemědělské půdy v České republice, a to v kontextu s nejnovějšími vědeckými závěry nejen v oblastech pedologie a energetiky. Návrh si klade za cíl ukončit legislativní intervenci skrze stanovení povinného přimíchávání složek biologického původu do motorové nafty a benzínů na trhu v České republice. Jedná se tedy o oblast státní podpory pro biopaliva první generace.

1. ÚVOD DO PROBLEMATIKY:

Prostřednictvím práva Evropské unie a snahy snižovat emise v dopravě bylo v minulosti přistoupeno ke změně vnímání půdy, a to jako výrobního faktoru nejen pro výrobu potravin, ale i pro výrobu energetických rostlin a na to navazující paliva (dále jen *biopaliva*). Podpora biopaliv, resp. energetického využití rostlin souvisí se společnou zemědělskou politikou. Zemědělská politika ve všech státech Evropského společenství je považována za společný zájem, a tedy koordinována již od 50. let 20. století. Z původního cíle potravinové soběstačnosti a poválečné rekonstrukce zemědělství v Evropě se koordinace přeměnila až do podoby dnešních dní, kdy reagovala na nadprodukcii potravin v 70. a 80. letech a posunula se z podpor vázaných na produkci i směrem k podpoře využívání energetického potenciálu rostlin.

Podpora bio-paliv sledovala několik cílů. Tyto cíle mají však svoje limity a jak se v posledních letech ukazuje, je nutné dosahování těchto cílů skrze podporu biopaliv přehodnotit.

Cíle, které podpora biopaliv měla dosahovat, jsou následující:

- snížení emisí skleníkových plynů v dopravě
- zvýšení energetické soběstačnosti a s tím suverenity a bezpečnosti v Evropě
- snížení nadprodukce potravin
- zvýšení zaměstnanosti, resp. hospodářský růst

Podpora biopaliv není zavedena pouze v České republice, ale jedná se o celoevropský fenomén. V minulosti byly implementovány první cíle EU na podporu biopaliv. Podpora biopaliv může mít několik legislativních podob, a to skrze přímou podporu nebo skrze vytvoření (umělé) poptávky stanovením povinného přimíchávání a daňovými úlevami. Jedná se tedy o umělé vytvoření trhu, skrze který je dosahováno vyšších než přirozených výkupních cen surovin, a které tedy v konečném důsledku vede ke změnám v chování producentů zemědělských komodit a přesun k výnosnější produkci.

Rozdělení biopaliv dle generací

Biopaliva první generace jsou v současnosti nejrozšířenější biopaliva v České republice. U biopaliv první generace však existuje konkurenční užití půdy pro výrobu potravin či krmiv. Biopaliva první generace se zásadně vyrábí z potravinářské biomasy. Mezi biopaliva první generace řadíme:

- bioetanol vyrobený z obilí, cukrové řepy, cukrové třtiny, kukuřice, škrobu, rostlinných odpadů kvašením a rafinací
- metylester řepkového oleje (MEŘO, RME) vyrobený z vylisované řepky olejné esterifikací, resp. jeho modifikace etylester řepkového oleje (EEŘO)
- metylester mastných kyselin (FAME) vyrobený z vylisovaných olejnatých rostlin (slunečnicový olej, aj.)

Pokročilá biopaliva se vyrábí z tzv. nepotravinářské biomasy. V České republice se nejčastěji používá dřevní odpad, celulózové výluhy, palivové dřevo a rostlinné materiály (seno, sláma, řepkové a kukuřičné zbytky), dále pak tuky, použité oleje z restaurací nebo biologický odpad z domácností. Jako nejslibnější pokročilé biopalivo se jeví bioplyn. Jeho průmyslová výroba je dobře zvládnutá. Zavedení bioplynu by pomohlo snížit velké množství bioodpadu, který končí nesmyslně na skládkách.

Další pokročilá biopaliva jsou biopaliva vyráběná z vhodných druhů řas. K pěstování řas se nepoužívají polní pozemky a další výhodou je, že se sklízí průběžně. Řasy mají nízkou spotřebu vody a obsahují více oleje než biopalivo první generace (řepkový olej).

Zhodnocení současného právního stavu:

Legislativní opora pro podporu biopaliv skrze jejich povinné přimíchávání se v národním právu nachází v následujících zákonech a podzákonných předpisech:

- Zákon č. 201/2012 Sb., o ovzduší
- Zákon č. 353/2003 Sb., o spotřební dani
- Zákon č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů
- Vyhláška č. 133/2012 Sb., o požadavcích na pohonné hmoty

Vztah evropského práva k energetickému využívání půdy je obsažen v sekundárním právu Evropské unie, a to v následujících právních aktech:

- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/28/ES ze dne 23. dubna 2009 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů a o změně a následném zrušení směrnice 2001/77/ES a 2003/30/ES
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/30/ES ze dne 23. dubna 2009, kterou se mění **Směrnice 98/70/ES**, pokud jde o specifikaci benzínu, motorové nafty a plynových olejů, zavedení mechanismu pro sledování a snížení emisí skleníkových plynů, a **směrnice Rady 1999/32/ES**, pokud jde o specifikaci paliva používaného plavidly vnitrozemské plavby, a kterou se ruší směrnice 93/12/EHS
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/1513 ze dne 9. září 2015, kterou se mění směrnice 98/70/ES o jakosti benzínu a motorové nafty a směrnice 2009/28/ES o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů

Důvodem pro přijetí výše uvedených právních aktů jsou následující energetické strategie.

Energetická strategie pro rok 2020

- Cílem EU do roku 2020 je snížit emise skleníkových plynů alespoň o 20 %, zvýšit podíl obnovitelné energie na nejméně 20 % celkové spotřeby a dosáhnout úspory energie alespoň o 20 % nebo více ve srovnání s předchozím obdobím
- Všechny země EU musí dosáhnout 10% podílu obnovitelných zdrojů energie ve svém dopravním sektoru.¹

Energetická strategie pro rok 2030

- Snížení emisí skleníkových plynů o 40 % ve srovnání s úrovní roku 1990
- Nejméně 32% podíl na celkové spotřebě bude pocházet z obnovitelných zdrojů
- Orientační cíl pro zvýšení energetické účinnosti na úrovni EU o nejméně 27 % (ve srovnání s prognózami), který má být přezkoumán do roku 2020 (s ohledem na úroveň EU ve výši 30 %),
- Podpora dotvoření vnitřního trhu s energií tím, že bude urychleně, nejpozději v roce 2020, dosaženo cíle 10% propojení elektrických rozvodných sítí, a do roku 2030 cíle 15% propojení.

Energetický cíl pro rok 2050

- Dosažení dlouhodobého cíle snížit emise skleníkových plynů o 80-95 % do roku 2050, a to ve srovnání s úrovní emisí z roku 1990.

Česká republika, jako členský stát Evropské unie, plní zadané cíle, a to způsobem, který si sama zvolí a zvolila.

Povinné přimíchávání biopaliv do pohonných hmot dostupných na českém trhu představuje zvolený způsob, jak dosáhnout cíle 10 % používání energie z obnovitelných zdrojů k roku 2020 v dopravním sektoru, což představuje první z evropských milníků ve snižování emisí v dopravě. Dalším důvodem pro povinné přimíchávání je dosahování cíle snižovat emise skleníkových plynů v celkovém životním cyklu dodávaných pohonných hmot.

Část zákona o ovzduší, která je návrhem dotčena, představuje legislativní oporu povinného přimíchávání. Povinné přimíchávání znamená, že dodavatelé pohonných hmot, kteří dodávají pohonné hmoty pro dopravní účely nebo do volného daňového obchodu, mají povinnost zajistit, že dodaná pohonná hmota obsahuje minimální množství biopaliva, a to ve výši 4,1 % objemových z celkového množství motorových benzínů přimíchaných do motorových benzínů a ve výši 6,0 % objemových z celkového množství motorové nafty přimíchaných do motorové nafty.

Povinné přimíchávané složky paliva jsou uznatelné pro splnění dodavatelovy povinnosti, jen pokud splňují tzv. kritéria udržitelnosti dle prováděcího právního předpisu² a splňují další podmínky dle zákona.³

1 Evropská komise (2010) Energetická strategie 2020 <https://ec.europa.eu/energy/en/topics/energy-strategy-and-energy-union/2020-energy-strategy>

2 Nařízení vlády č. 189/2018 Sb., o kritériích udržitelnosti a snižování emisí skleníkových plynů z pohonných hmot

3 § 19 odst. 5 zákona č. 201/2012 Sb., o ovzduší, ve znění pozdějších předpisů

Při nesplnění povinného přimíchávání biologické složky je dodavatel pohonných hmot na území ČR povinen zaplatit pokutu. Pokuta je stanovena z výpočtu součinu částky 40 Kč a množství nedodané biologické složky v litrech za rok.⁴

3) Popis trhu s biopalivy a jejich produkce

V roce 2017 bylo vyprodukováno 157 429 tun MEŘO (metylester řepkového oleje) a 102 346 tun bioethanolu.

MEŘO se vyrábí zejména z řepky olejky, která byla v roce 2017 oseta na ploše 394 262 ha a bylo jí sklizeno celkem 1 102 346 tun. V roce 1993 se pěstovala na 135 895 ha a bylo sklizeno 292 939 tun. V porovnání s rokem 1993 se jedná o dramatický nárůst jejího pěstování. Odhaduje se, že více než třetina sklizené řepky je použita k výrobě biopaliv. V roce 2017 tak podle výpočtu Výzkumného ústavu zemědělské techniky sloužilo k výrobě bionafty 32,9 procenta plochy zemědělské půdy oseté řepkou. Oproti roku 1992 je plocha řepky čtyřnásobná. Podle Českého statistického úřadu je řepka druhou nejrozšířenější plodinou v ČR a v roce 2017 se pěstovala na 16 % z celkové osevní plochy. Ze srovnání výtěžnosti plodin je patrné, že ačkoliv se zvětšuje plocha osetá řepkou, její výtěžnost (hektolitry na hektar) je nejmenší ve srovnání s dalšími u nás pěstovanými plodinami. Trend podpory řepky pro produkci biopaliv se tak jeví jako značně neefektivní.

Bioethanol se vyrábí zejména z obilovin, kukuřice a cukrovky. V roce 2017 byly obiloviny pěstovány na ploše 914 tis. hektarů. V roce 2016 bylo v ČR vyrobeno celkem 115,6 tis. tun bioethanolu - z toho 69,8 tis. tun z cukrovky a 45,8 tis. tun z kukuřice, přičemž bylo spotřebováno 836,5 tis. tun cukrovky a 125,5 tis. tun zrna kukuřice.

Jedním z cílů výroby a používání biopaliv první generace ze strany EU a členských států bylo snižování emisí skleníkových plynů. Dnes se však ukazuje, že: *“produkce běžně používaných biopaliv jako je biodiesel z řepky olejné a bioethanol z kukuřice může prostřednictvím emisí N₂O (který je zhruba 300x silnější skleníkový plyn) přispívat ke globálnímu oteplování stejnou nebo i větší měrou než s jakou emisí skleníkových plynů snižuje díky úsporám fosilních paliv (a tedy emisí CO₂).”*⁵

Podle OECD *“velká vládní podpora biopaliv přispívá ke snížení emisí skleníkových plynů málo”*⁶. Také EU opouští biopaliva 1. generace a po roce 2020 již nepočítá s další podporou biopaliv vyrobených ze zdrojů vypěstovaných na půdě z důvodu zvyšování emisí uhlíku v porovnání s konvenčním dieslem a benzínem. EU legislativa zohledňuje i tzv. Indirect land-use change (ILUC), díky kterým započítává nepřímé emise způsobené používáním rostlin na výrobu biopaliv. Vzhledem k těmto dopadům a trendům není další výroba biopaliv ze zemědělských plodin environmentálně

⁴ § 19 odst. 10 zákona č. 201/2012 Sb., o ovzduší, ve znění pozdějších předpisů

⁵ Crutzen, P. J., Mosier, A. R., Smith, K. A., and Winiwarter, W. (2008) N₂O release from agro-biofuel production negates global warming reduction by replacing fossil fuels, Atmos. Chem. Phys., 8, 389-395, <https://doi.org/10.5194/acp-8-389-2008> (<https://www.atmos-chem-phys.net/8/389/2008/>)

⁶ OECD (2008) Biofuel Support Policies: An Economic Assessment https://www.oecd-ilibrary.org/energy/biofuel-support-policies-an-economic-assessment_9789264050112-en

obhajitelná. Česká republika by proto měla hledat nové možnosti, jak splnit svou povinnost snižovat emise skleníkových plynů.

Existuje již velké množství důkazů o tom, že biopaliva první generace se nepodílí na snižování emisí skleníkových plynů. Například Světová organizace pro zemědělství a výživu (FAO) tvrdí, že negativní dopad biopaliv na emise skleníkových plynů je významný, ačkoliv se liší podle dané zemědělské praxe. Největších negativ je dosahováno odlesňováním.⁷

FAO dále upozorňuje na to, že *“Skleníkové plyny nejsou uvolňovány jen z použitých hnojiv, nebo použité zemědělské techniky, ale poměrně velkou účast na bilanci skleníkových plynů hraje ztráta uhlíku z půdy, který se uvolní do atmosféry až se spotřebou produktu, mohou přidat až dalších 40 % navíc k celkové produkci skleníkových plynů.”*

“Spotřeba fosilních paliv je označována za velkého producenta skleníkového plynu CO₂. Rostlinná biomasa jako zdroj energie nemůže být uhlíkově neutrální především proto, že ke jejímu vypěstování jsou použita fosilní paliva. Velký vliv na emise má aplikace hnojiv, jelikož uvolňovaný N₂O má 320krát větší skleníkový efekt než CO₂.”⁸

“Nejvíce emisí z hodnocených plodin (pšenice, cukrová řepa, řepka) vzniká při pěstování řepky. Na celém životním cyklu výroby biopaliva, tedy od zasetí do přeměny na bioethanol/ bionaftu, se emise z fáze pěstování podílí od 20 % - 60 %.”⁹

Nepříznivá je také bilance v produkci CO₂. Pěstování rostlin a následné zpracování rostlin na biopalivo je energeticky náročný proces, při kterém se do ovzduší vypouští CO₂. Produkce takto vzniklého oxidu uhličitého dosahuje u biopaliv první generace 50 i více procent z uspořené produkce CO₂, u biopaliv druhé generace je tento podíl výrazně lepší.¹⁰

„Podle švýcarské studie (zpracované institutem EMPA) jsou biopaliva v řadě ukazatelů škodlivější než konvenční. Při holistickém přístupu hodnocení vlivů dochází u některých plodin k významné tvorbě negativních externalit, které mohou dokonce převážet externalitu z konvenčních zdrojů.”¹¹

4) Vybrané důsledky spojené s produkcí biopaliv

Dopady pěstování na kvalitu vod

Podle FAO mají biopaliva negativní dopad na zdroje vody a půdy. Pro výrobu biopaliv první generace je potřeba velkého množství vody pro zavlažování zemědělských plodin. K produkci litru biopaliva je třeba cca 2500 litrů vody. Výroba biopaliv první generace se vzhledem k převládajícímu a přetrvávajícímu suchu jeví jako neudržitelná praxe.

Další významný problém je uvolňování dusíku a fosforu do vod. Například při běžném pěstování pšenice se vyluhuje asi 40 kg aplikovaného dusíku z ha během roku, u cukrové řepy je to 30 kg N

7 FAO (2008) The state of food and agriculture <http://www.fao.org/tempref/docrep/fao/011/i0100e/i0290e.pdf>

8 Petříková, M. (2010) Environmentální dopady pěstování vybraných polních plodin pro tradiční a energetické využití. Str. 36

9 Petříková, M. (2010) Environmentální dopady pěstování vybraných polních plodin pro tradiční a energetické využití. Str. 36

10 Hromádko, J., Hromádko, J., Miler, P., Hönig, V., Cindr, M. (2010) Technologie výroby biopaliv druhé generace. Chem. Listy 104, 784-790 http://chemicke-listy.cz/docs/full/2010_08_784-790.pdf str. 785

11 Jelínek, L., Medonos, T. (2011) Energetické, ekonomické a ekologické hodnocení biopaliv. *Biom.cz*. Dostupné z <https://biom.cz/cz/odborne-clanky/energeticke-ekonomicke-a-ekologicke-hodnoceni-biopaliv>

z ha a u řepky asi 50 kg N z ha za 1 rok. Znečištění dusíkem a fosforem způsobuje kontaminaci podzemních vod, má dopad na přemnožení sinic, které ve větší míře produkují jedovaté látky.

Dopady pěstování na kvalitu půdy

Pěstování zemědělských plodin pro energetické účely má negativní vliv na zásobu uhlíku v půdě. Zejména kvůli využívání celých rostlin a nedostatečně používané praxe zaorávání části rostlin zpět do půdy, čímž dochází k úbytku organické hmoty v půdě (to platí i pro druhou generaci biopaliv, nebudou-li se vyrábět kombinací bioplynu s recyklací digestátu do půdy). Navíc, vzhledem k nadměrným postřikům plodin, dochází k vyluhování více N a uvolňování skleníkového plynu N₂O při zaorání části rostlin. Pokud by však měla sláma sloužit jako jeden ze zdrojů organické hmoty v půdě a zapravovala by se do půdy, snížil by se tím ekonomický efekt produkce biopaliv. Přednost by však měla mít kvalita půdy. „*V souvislosti s degradací přirozené úrodnosti půd se navíc předpokládá, že intenzivní a energeticky náročná zemědělská produkce bude i nadále využívat vysoké dávky anorganických vstupů*“¹² Vše výše uvedené má negativní efekty na kvalitu půd tam, kde se biopaliva pěstují. Problém spojený s využíváním zemědělského odpadu (především slámy) pro biopaliva spočívá v úbytku organické hmoty v půdě, která je důležitá pro udržení úrodnosti půd.

V České republice už je poměrně rozšířené odborné povědomí o tom, že existuje velký problém s nedostatkem organické hmoty v půdě. Vracení digestátu – co by organické hmoty zpět do půdy zpět na místa, odkud byla biomasa získána, je důležité, je však spojena s dalšími ekonomickými a environmentálními výdaji (zvýšená cena dopravy, zvýšené vypouštění oxidu uhličitého).

Metaanalýza, která srovnávala dopady pěstování řepky olejné na životní prostředí ve čtyřech zemích (Německo a Francie jako největší evropské producenti řepky, Španělsko, Kanada jako největší světový producent řepky, vyvážející hlavně do EU) uvádí, že ačkoliv je charakter dopadu v jednotlivých zemích odlišný, společným jmenovatelem je vysoký negativní dopad alespoň v jedné oblasti. „*Výsledky ukazují, že kultivace řepky olejné je nejdůležitější fází pěstování, která představuje podíl 40 % abiotického vyčerpání a 98 % eutrofizace.*“¹³

V Česku je často uváděn argument, že řepka je “*plodina zlepšující kvalitu půdy*”¹⁴, bohatým a hlubokým kořenovým systémem omezuje erozi a přispívá k “*zlepšení půdní struktury*”¹⁵, nebo že má “*výbornou předplodinovou hodnotu*”¹⁶, protože má fyto-sanitární účinky a váže v půdě dusík. Pokud jde o charakteristiku samotné rostliny, tak jsou tato tvrzení správná, ovšem výše zmíněné argumenty vůbec nezohledňují současné intenzivní hospodaření a praxi z ní vyplývající. Studie zabývající se environmentálními dopady uvádí, že “*řepka v osevním postupu zlepšuje strukturu půdy*”, nicméně “*ozimná řepka má dvakrát až třikrát větší požadavky na výživu ve srovnání s obilninami. V průběhu vegetace má řepka*

12 Jelínek, L., Medonos, T. (2011) Energetické, ekonomické a ekologické hodnocení biopaliv. *Biom.cz*. Dostupné z <https://biom.cz/cz/odborne-clanky/energeticke-ekonomicke-a-ekologicke-hodnoceni-biopaliv>

13 Pešková, I. (2016) Vyhodnocení environmentálních dopadů výroby bionafty z řepky olejné. Technická univerzita v Liberci

<https://dspace.tul.cz/bitstream/handle/15240/19559/bakal%C3%A1%20sk%C3%A1%20br%C3%A1ce.pdf?sequence=1&isAllowed=y> str. 37

14 SPZO Mýty a fakta o pěstování a zpracování řepky olejky v ČR http://www.akcr.cz/data_ak/18/a/RepkaMytyFakta2018.pdf str. 2-3

15 Ibid str. 6-7

16 Ibid str 4-5

největší nároky na dusík, draslík a síru. Na jednu tunu semene a odpovídajícího množství slámy odčerpá v průměru 50 kg N, 25 kg P₂O₅, 60 kg K₂O, 8 kg MgO a 10 kg S. Jde o plodinu citlivě reagující na úroveň výživy, co se týká úrovně jednotlivých živin, tak i výše dávek živin.”¹⁷ Jinými slovy, aby se mohla řepka pěstovat na úrovni intenzivního zemědělství, je nutné jí intenzivně hnojit, většinou se jedná o anorganická hnojiva, která nedodávají půdě celý komplex živin. Jako hlavní a velice málo reflektovaný problém v souvislosti s pěstováním řepky je právě intenzivní hnojení anorganickými (minerálními) hnojivy a používání pesticidů, které mají dopad nejen na půdu a obecně životní prostředí, ale také na zdraví lidí.

Ačkoliv je většina argumentů v souvislosti s emisemi biopaliv postavena na vypouštění oxidu uhličitého, je důležité upozornit na fakt, že navíc se „Při spalování biopaliv uvolňuje až dvojnásobné množství oxidu dusného, o kterém se uvádí, že je podstatně účinnějším skleníkovým plynem než oxid uhličitý. Celkové množství sice není velké, ale přesto snižuje očekávané emisní výhody biopaliv. Při hodnocení vlivu na životní prostředí (jehož kvantifikace je vždy složitější) je situace ještě méně příznivá. Podle studie (zpracované institutem EMPA) většina biopaliv vyráběných ze zemědělských plodin (měřeno prostřednictvím vybraného ukazatele charakterizující environmentální dopad a vyjádřený relativně ke konvenčnímu palivu-benzínu) vykazovala často i několikanásobně vyšší (negativní) účinky na okolní prostředí. Naopak paliva vyráběná z odpadů většinou vykazují celkově nižší zátěž vůči prostředí.“¹⁸

Dopady na potravinářskou soběstačnost, bezpečnost a potravinovou suverenitu

Metastudie z roku 2017 mluví zcela jasně o obecném trendu zdražování potravin v souvislosti s biopalivy.¹⁹ Z dílny EU o stejném fenoménu mluví dvě studie^{20 21}

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/1513 ze dne 9. září 2015, kterou se mění směrnice 98/70/ES o jakosti benzínu a motorové nafty a směrnice 2009/28/ES o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů²² uvádí:

Bod 5 “Na základě prognóz poptávky po biopalivech poskytnutých členskými státy a odhadů emisí vyplývajících z nepřímé změny ve využívání půdy u různých vstupních surovin pro výrobu biopaliv je pravděpodobné, že emise skleníkových plynů spojené s nepřímou změnou ve využívání půdy jsou značné a mohly by zčásti nebo zcela vyvážit úspory emisí skleníkových plynů z jednotlivých druhů biopaliv. Očekává se totiž, že téměř celá výroba biopaliv bude v roce 2020 pocházet z plodin pěstovaných na půdě, která by se mohla využít k uspokojení poptávky tržb s potravinami a krmivy.”

17 Petříková, M. Environmentální dopady pěstování vybraných polních plodin pro tradiční a energetické využití. 2010. oai:invenio.nusl.cz:87942

18 Jelínek, L., Medonos, T. (2011) Energetické, ekonomické a ekologické hodnocení biopaliv. *Biom.cz*. Dostupné z <https://biom.cz/cz/odborne-clanky/energeticke-ekonomicke-a-ekologicke-hodnoceni-biopaliv>

19 https://www.transportenvironment.org/sites/te/files/publications/Cerulogy_Thought-for-food_September2017.pdf str. 5 – 6

20 <http://www.ijpri.org/publication/assessing-land-use-change-consequences-european-biofuel-policies>

21 https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/Final%20Report_GLOBIOM_publication.pdf

22 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32015L1513>

Podle OECD biopaliva zvyšují mezinárodní ceny potravin.²³ Ke stejnému závěru došlo i FAO, podle kterého rychle rostoucí poptávka po biopalivech přispěla k nárůstu cen potravin a je ohrožena potravinová bezpečnost.^{24 25}

Potravinová bezpečnost a zohledňování cílů SDG (sustainable development goals OSN) – právo na potraviny, by měla být prioritou států. V rámci potravinové bezpečnosti by neměly být vytvářeny kompromisy a zejména by mělo dojít k zohlednění drobných rolníků (malí zemědělci), vzhledem k jejich velké důležitosti v dosahování potravinové bezpečnosti.²⁶

Komise FAO zdůrazňuje, že důležitá prioritou mezinárodních a národních politik/zákonů je, aby produkce biopaliv byla podřízena zohledňování cílů na vymýcení hladu a podvýživy. Mají dále přispět k regionálnímu rozvoji, respektování práv majitelů půdy a umenšování chudoby.²⁷

„Pěstování biomasy pro energetické využití je nutné chápat také jako soutěž o zemědělské užití půdy a z toho vyplývající dopady na trh potravin. Odbaduje se, že pro výrobu 5% podílu ve spotřebě paliv v EU by bylo zapotřebí produkovat komodity na 15 % výměry zemědělské půdy celé EU.“²⁸

Nyní je to 2,5 % zemědělské půdy EU.²⁹

Česká studie uvádí, že *„nároky na zemědělské suroviny (při ambiciózních cílech) budou významně konkurovat potravinářskému užití a zvyšovat ceny suroviny, která se tak zpětně projeví v nákladech biopaliva“³⁰*

Další studie uvádějí, že *“množství suroviny potřebné k výrobě takového množství pohonné hmoty, které by naplnilo jednu nádrž automobilu, představuje objem potravy pro jednoho člověka na celý rok.”³¹*

„Odborná veřejnost se v zásadě nemůže shodnout, jaký je skutečně dosažitelný potenciál (při současných technologiích) v obnovitelných zdrojích energie, a to zejména u biomasy pěstované na zemědělské půdě. Ta totiž vyžaduje buď vysoce produkční rostliny (okolo 20 až 50 t/ha suché hmoty při spalování) nebo značné nároky na obdělávané plochy půdy. Ve skutečnosti totiž průměrný vzněťový motor o objemu 1,6 litrů spotřebuje na ujetí jednoho kilometru 3,13 MJ (energie v bionaftě z řepky). Přitom roční (požadovaná) energetická potřeba člověka odpovídá nárokům na přibližně 0,15 až 0,2 ha zemědělské půdy, což ekvivalentně odpovídá ujetí méně než 2000 km.“³²

Studie Světové banky uvádí, že *„nejvýznamnějším faktorem stoupajících cen potravin je velké zvýšení výroby biopaliv v USA a EU. Bez těchto nárůstů globální zásoby pšenice a kukuřice nebyly výrazně sníženy, ceny olejnin by se neztrojnásobily a růst cen potravin zapříčiněný faktory jako je sucho, by měl mírnější dopady. Zákazy vývozu a spekulace na trhu s potravinami by pravděpodobně nenastaly, protože byly z velké části reakcí na rostoucí ceny. Ačkoliv je náročné porovnat výsledky této studie s výsledky jiných studií z důvodu rozdílů v metodikách, časových obdobích a cen, které byly zohledněny, mnohé jiné studie rovněž uznaly produkci biopaliv jako hlavní hnací sílu růstu*

23 OECD (2008) Biofuel Support Policies: An Economic Assessment

https://www.oecd-ilibrary.org/energy/biofuel-support-policies-an-economic-assessment_9789264050112-en

24 FAO (2008) The state of food and agriculture <http://www.fao.org/tempref/docrep/fao/011/i0100e/i0290e.pdf>

25 Ibid

26 Committee on World Food Security (2013) Biofuels and food security <http://www.fao.org/3/a-av033e.pdf>

27 Ibid

28 Jelínek, L., Medonos, T. (2011) Energetické, ekonomické a ekologické hodnocení biopaliv. *Biom.cz*. Dostupné z <https://biom.cz/cz/odborne-clanky/energeticke-ekonomicke-a-ekologicke-hodnoceni-biopaliv>

29 Zachová, A. (2018) Poslanci odhlasovali stropy pro biopaliva. Euractiv <https://euractiv.cz/section/aktualne-v-eu/news/europoslanci-odhlasovali-strop-pro-biopaliva/>

30 Jelínek, L., Medonos, T. (2011) Energetické, ekonomické a ekologické hodnocení biopaliv. *Biom.cz*. Dostupné z <https://biom.cz/cz/odborne-clanky/energeticke-ekonomicke-a-ekologicke-hodnoceni-biopaliv>

31 Havel, P. (2018) Jak dál s biopalivy? Nejlépe nijak. Aktuálně <http://blog.aktualne.cz/blogy/petr-havel.php?blogid=27&archive=2018-04>

32 Jelínek, L., Medonos, T. (2011) Energetické, ekonomické a ekologické hodnocení biopaliv. *Biom.cz*. Dostupné z <https://biom.cz/cz/odborne-clanky/energeticke-ekonomicke-a-ekologicke-hodnoceni-biopaliv>

*cen potravin. Příspěvkem biopaliv k růstu cen potravin vzrostla důležitost politického rozhodování, neboť velká část nárůstu byla zapříčiněna politikami EU a USA poskytováním pobídek pro výrobu biopaliv. Politiky biopaliv, které podporují výrobu, musí být přehodnoceny ve světle dopadu jejich produkce na ceny potravin.*³³

Dopady na biodiverzitu

Většina plodin určených k výrobě biopaliv jsou pěstovány jako monokultury, které neposkytují zázemí pro užitečný hmyz, ptactvo a zvěř, či jiné rostliny. Nadměrným pěstováním těchto plodin (řepka, kukuřice, obilí) se snižuje půdní diverzita, zejména díky úbytku organické hmoty.

Energetická efektivita

“Energetická efektivita výroby biopaliv je – z pohledu náročnosti na neobnovitelné zdroje energie – méně příznivá ve srovnání s konvenčním benzínem či naftou (v průměru 3x nižší u biopaliv). Pro náhradu konvenčních paliv jejich obnovitelnými alternativami je zapotřebí vyrobit absolutně výrazně větší množství biopaliv, aby došlo k náhradě čistého přebytku energie (energie, která zbude po odpočtu na její spotřebu).³⁴ S tímto se ztotožňuje i jiná studie, která uvádí, že „z energetického pohledu jsou sledovaná biopaliva stále málo efektivní – v průměru polovina výroby je spotřebovaná ve vstupech“³⁵

Dopady na motorová vozidla – korozivnost

Ačkoliv biopaliva mají některá pozitiva, jako lepší spalování, nezanedbatelné jsou nevýhody jako zejména větší spotřeba MEŘO v porovnání s motorovou naftou. Nevýhodou je i možnost poutání vody do líhu v pohonných hmotách, a tím i zvýšení korozivnosti kovových částí motoru.³⁶

Dalším aspektem jsou technické problémy ve spalovacích motorech. Vesměs všechna biopaliva vyžadují úpravu palivové soustavy a optimalizaci chodu motoru. Některá biopaliva vyžadují zkrácení intervalů výměny oleje. Část biopaliv má negativní vliv na produkci základních zdraví škodlivých emisí spalovacích motorů.³⁷

Rizikovitost podnikání – vztah výkupních cen na počasí; resp. na míře kvality úrody

Důležité poznatky poskytuje odborná literatura, na kterou navrhovatelé odkazují, i ke vztahu k rentabilitě výroby biopaliv: *“nežádoucí závislost na centralizovaných dodávkách energií biopaliva příliš nesnižují (Evropa a stejně tak ČR dováží významné množství biopaliv opět koncentrovaných do relativně malého regionu)”*³⁸

„Celkové kapacity výroby bioetanolu a bionafty nejsou v ČR plně využité. Jednou z hlavních příčin jsou stále vysoké náklady na jejich výrobu a tím nízká konkurenceschopnost. I přesto, že je odbyt biopaliv podporován formou

33 Mitchell, D. (2008) A Note on Rising Food Prices. The World Bank Development Prospects Group Dostupné z: <http://documents.worldbank.org/curated/en/229961468140943023/pdf/WP4682.pdf>

34 <https://biom.cz/cz/odborne-clanky/energeticke-ekonomicke-a-ekologicke-hodnoceni-biopaliv>

35 Jelínek, L., Medonos, T. (2011) Energetické, ekonomické a ekologické hodnocení biopaliv. *Biom.cz*. Dostupné z <https://biom.cz/cz/odborne-clanky/energeticke-ekonomicke-a-ekologicke-hodnoceni-biopaliv>

36 <https://biom.cz/cz/odborne-clanky/vliv-biopaliv-na-motory>

37 Hromádko, J., Hromádko, J., Miler, P., Höning, V., Cindr, M. (2010) Technologie výroby biopaliv druhé generace. *Chem. Listy* 104, 784-790. Str. 785

38 Jelínek, L., Medonos, T. (2011) Energetické, ekonomické a ekologické hodnocení biopaliv. *Biom.cz*. Dostupné z <https://biom.cz/cz/odborne-clanky/energeticke-ekonomicke-a-ekologicke-hodnoceni-biopaliv>

povinného podílu v konvenčním palivu, nijak to nevylučuje konkurenci o nejlépejší biopalivo na trhu (resp. nejlepší podmínky).³⁹

„Ve své podstatě je podnikání s biopalivy (a patrně v blízké budoucnosti i nadále bude) vysoce rizikový sektor: ceny vstupní komodity-biomasy jsou primárně ovlivňovány situací na agrárních trzích – poptávkou po potravinách a krmivech (a vice versa), vlivem počasí apod., což následně ovlivňuje cenu výsledného paliva, které naopak vstupuje do „boje“ s konvenčními (ty jsou determinovány vývojem v cenách ropy, hospodářskými cykly, apod.), ale i alternativními (obnovitelnými) zdroji energie. Kromě těchto cenových faktorů vstupuje „do hry“ v současnosti i nevytvořená infrastruktura v zásobování a odbytu, která se teprve pomalu vytváří. Za absolutní garanci nelze považovat ani dočasné daňové úlevy (např. vratky spotřební daně); naopak zálohy na spotřební daň významně zvyšují náklady lihovarů.“⁴⁰

Rizika pro trh s pohonnými hmotami

Česká studie uvádí, že „ekonomicky biopalivo (prozatím) nekonkuruje konvenčnímu (tento argument ovšem nemůže znamenat odklon od vývoje a zlepšování výroby, který má schopnost dlouhodobě snížit výrobní náklady)“⁴¹ „Nákladová cena methylesteru řepkového oleje se pohybuje podle kalkulací Vysoké školy chemicko-technologické (VŠCHT) mezi 17,50 až 19,30 Kč/litr při ceně vstupní suroviny 6 450 Kč/tunu řepky a výtěžnosti oleje 36 %. Ovšem při cenách řepky na úrovni 10 tis. Kč/tunu (např. cenová úroveň roku 2008) by se cena řepkového oleje dostala na 28,20 Kč/litr. Znamená to více než dvojnásobek ceny konvenční nafty (13,50 Kč/litr bez daní a marží čerpacím stanicím) při uvažovaném kurzu 23 Kč/USD a ceně ropy 70 USD za barel. Podle šetření Ústavu zemědělské ekonomiky a informací (ÚZEI) byly náklady na pěstování řepky v roce 2008/09 okolo 7,5 tis. Kč/tunu semene. Do rentability přirozeně zasahuje i cena vedlejšího produktu, tj. řepkových pokerutin. Z toho plyne, že i přes očekávané zlevňování produkce těchto biopaliv v důsledku nových technických poznatků může stále docházet k růstu cen konečné produkce. Teprve při ceně ropy nad 100 dolarů za barel a ceně řepky pod 7 tis. Kč mizí rozdíly v cenách konvenčního a biopaliva.“⁴²

„Výsledná cena lihu (podle VŠCHT) vyráběného z pšenice se pohybuje okolo 17 Kč za litr (při ceně pšenice 3000 Kč/t), u cukrové řepy 23 Kč/litr (při ceně 1350 Kč/t) a z brambor 20 Kč/litr (při ceně 1250 Kč/t). Cena benzínu Natural je při výše uváděných parametrech (kurz a cena ropy) okolo 12 Kč/litr. Vzhledem k významnému podílu nákladů na vstupní komoditu je fluktuace jejích cen v konečných nákladech klíčová; zatímco v polovině roku 2008 se prodávala pšenice za více než 5800 Kč/tunu, na konci roku 2009 v průměru za 2612 Kč/t. Při současných cenových úrovních konvenčních paliv je bez uvažování podpor nákladově konkurenceschopný (mezi kapalnými biopalivy) v zásadě jenom bioetanol z cukrové třtiny (hlavní producent je Brazílie).“⁴³

39 Jelínek, L., Medonos, T. (2011) Energetické, ekonomické a ekologické hodnocení biopaliv. *Biom.cz*. Dostupné z <https://biom.cz/cz/odborne-clanky/energeticke-ekonomicke-a-ekologicke-hodnoceni-biopaliv>

40 Ibid

41 Ibid

42 Jelínek, L., Medonos, T. (2011) Energetické, ekonomické a ekologické hodnocení biopaliv. *Biom.cz*. Dostupné z <https://biom.cz/cz/odborne-clanky/energeticke-ekonomicke-a-ekologicke-hodnoceni-biopaliv>

43 Ibid

Sociální dopady

Podle FAO jsou sociální dopady certifikačních metod biopaliv nejslabším článkem většiny certifikačních iniciativ. Strategie na monitoring dopadů a metody evaluace jsou značně omezené, především pokud jde o dopad na lokální kontext udržitelnosti – posilování komunit, různorodost politické participace, kapacit, praxe, participativní procesy, vedoucí k udržitelnému a dlouhodobému správceství zdrojů.⁴⁴

Kulturní dopady:

Využívání půdy k pěstování energetických plodin lze brát jako konkurenci potravin určených pro společnost, nedochází k dostatečné diverzifikaci produkce důležitých potravin jako je zelenina a ovoce.

5) Návrh řešení

Pirátské poslanci navrhují zrušit povinnost povinného přimíchávání biologických složek do pohonných hmot, a to z výše uvedených důvodů.

Povinné přimíchávání biopaliv 1. generace s sebou nese příliš mnoho negativních externalit, aby se mohly stát odůvodněnou a ospravedlnitelnou praxí. Povinné přimíchávání a škody, které způsobují jak na lokální, tak globální úrovni nejsou vyrovnány velmi limitovanými pozitivy, pokud nějaká skutečně existují.

Pro řešení globální klimatické změny je nutné hledat jiné, komplexnější způsoby řešení, které nenesou tak dalekosáhlé externality a jejich zapojení ponese reálné zlepšení životního prostředí bez negativních externalit.

Jako vhodné alternativní způsoby řešení navrhovatelé uvádí zejména podporu rozvoje technologií pro výrobu biopaliv 2. generace, které využívají nepotravinářskou biomasu (zejména použité oleje z domácností, tuk z kafilérií, jímání metanu z komunálního a skládkového odpadu, pyrosyntéza plastů, atd.) ze které jsou produkována biopaliva nebo bioplyn.

Dále navrhují podporu a komplexní řešení v oblasti intermodálních způsobů dopravy, používání úsporných dopravních prostředků v městské hromadné dopravě, efektivní využívání kapacit automobilové dopravy (například skrze *státní podporu sdílení automobilů prostřednictvím daňových pobídek nebo přístupem do rychlých pruhů*), podporu elektromobility a vodíkových dopravních prostředků (zejména u nákladní automobilové dopravy) a v neposlední řadě podporu decentralizace energetických zdrojů.

Snižovat emise skleníkových plynů lze také skrze tzv. uhlíkové farmaření, kdy se používá technologie tzv. sekvestrace (zadržování) CO₂ v půdě, a to skrze správnou zemědělskou praxi. Sekvestrace CO₂ lze dosahovat také skrze zalesňování a ozeleňování městského a venkovského prostoru. Pirátské poslanci tak navrhují chápat roli lesů nejen v rovině produkční, ale i hygienicko-environmentální.

44 FAO (2013) Biofuels and the sustainability challenge. Rome <http://www.fao.org/docrep/017/i3126e/i3126e.pdf>

Navrhovatelé nesouhlasí s povinným přimícháváním ani za splnění podmínky kritérií udržitelnosti. Kritéria udržitelnosti dle navrhovatelů pomíjí aspekty veřejného zdraví, ochrany přírody, a sociální a kulturní udržitelnosti, a tudíž jsou nedostatečná. Kritéria udržitelnosti nejsou komplexní a nelze hodnotit pouze úsporu skleníkových plynů.⁴⁵ Chybí např. indikátor sociálních standardů a další. EU kritéria udržitelnosti zahrnují pouze část aspektů a nezohledňují nepřímé dopady.^{46, 47}

Tyto návrhy vycházejí ze Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/1513 ze dne 9. září 2015, kterou se mění směrnice 98/70/ES o jakosti benzinu a motorové nafty a směrnice 2009/28/ES o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů⁴⁸, zejména se jedná o body:

5) *“je nezbytné podporovat výzkum a vývoj nových pokročilých biopaliv, která nekonkurují potravinářským plodinám, a podrobněji zkoumat vlivy různých druhů plodin na přímé i nepřímé změny ve využívání půdy.”*

7) *“Pokročilá biopaliva (...) zajišťují vysoké úspory emisí skleníkových plynů při malém riziku způsobení nepřímé změny ve využívání půdy a nesoutěží přímo o zemědělskou půdu určenou pro trhy s potravinami a krmivy. Jelikož tato pokročilá biopaliva nejsou v současné době komerčně dostupná ve velkých množstvích, částečně v důsledku soutěže o veřejné subvence se zavedenými technologiemi výroby biopaliv z potravinářských plodin, je třeba povzbudit jejich další výzkum, vývoj a výrobu.”*

26) *Při zajišťování bezpečnosti potravin a výživy je na všech úrovních velmi důležité dbát na řádné řízení a dodržování práv včetně veškerých lidských práv a v případě negativního vlivu na bezpečnost potravin a výživy by se mělo usilovat o soudržnost různých politických koncepcí. V této souvislosti má mimořádný význam řádné řízení a zajištění vlastnických práv k půdě a jejího užívání. Členské státy by proto měly dodržovat zásady odpovědného investování do zemědělských a potravinových systémů, které schválil výbor organizace FAO pro celosvětové zajištění potravin v říjnu 2014. Členské státy by měly také podporovat uplatňování dobrovolných pokynů pro odpovědnou správu půdy, lesů a rybolovu v souvislosti se zajišťováním potravin v jednotlivých zemích, které tento výbor schválil v říjnu 2013.”*

Navrhovatelé jsou si vědomi závazku České republiky vůči energetické strategii Evropské unie snižovat emise skleníkových zdrojů v dopravě k určitým časovým okamžikům. Navrhovatelé mají za to, že pokud by byla vytvořena a realizována efektivní koncepce nízko-uhlíkové a znalostní ekonomiky, je schopna Česká republika cíle naplňovat i bez povinného přimíchávání.

Navrhovatelé připomínají, že je nutné najít alternativní řešení, a to z důvodu, že EU plánuje zrušit podporu první generace biopaliv a uvádějí, že dřívější ukončení podpory biopaliv nepředstavuje riziko infringementu.

45 https://www.researchgate.net/publication/228378455_The_European_biofuels_policy_and_sustainability

46 https://ecentre.se/app/uploads/2012/2/report_sustainability_criteria_120615.pdf

47 <https://www.ictsd.org/sites/default/files/downloads/2011/12/sustainability-criteria-in-the-eu-renewable-energy-directive-consistent-with-wto-rules.pdf>

48 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32015L1513>

Zhodnocení souladu návrhu s ústavním pořádkem:

Navrhovaná právní úprava je v souladu s ústavním pořádkem České republiky.

Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy s právem Evropské unie:

Navrhovatelé jsou toho názoru, že samotná derogace povinného přimíchávání biopaliv první generace do pohonných hmot je v souladu s právem Evropské unie a to především z toho důvodu, že Evropská unie sama opouští od podpory biopaliv 1. generace a přestává vnímat biopaliva první generace jako vhodný způsob snižování emisí v dopravě.

Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána:

Derogace povinného přimíchávání je v souladu s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána.

Dle výše uvedených argumentů a vědeckých závěrů je efekt snižování emisí skrze biopaliva při optimistickém pohledu na problematiku velmi nízký či dokonce nulový. Navrhovatelé jsou si vědomi, že Česká republika je vázána Pařížskou dohodou a jsou otevřeni hledání nových účinných způsobů, kterými snižovat emise skleníkových plynů nejen v dopravě.

Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, rozpočty krajů a obcí, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, dále sociální dopady

Navrhovatelé zastávají názor, že derogace povinného přimíchávání rostlinných složek do klasických pohonných hmot bude mít v konečném důsledku pozitivní dopad do inkasa státního rozpočtu a to až 2,5 mld. CZK na příjmové straně rozpočtu a to především z důvodu zvýšení inkasa spotřebních daní z minerálních olejů.

Dopady do rozpočtů krajů a obcí odhadují navrhovatelé jako neutrální.

Dopad na podnikatelské prostředí:

Navrhovatelé zastávají názor, že derogace povinného přimíchávání bude mít pozitivní dopady do podnikatelského prostředí a to z následujících důvodů. Nejen na základě navrhované změny je nutné hledat alternativní způsoby, kterými bude dosahováno snížení emisí. Podpora výzkumu a vývoje spolu s podporou jiných druhů dopravy než individuální silniční může vést ke komplexní změně podnikatelského prostředí.

Zrušení povinné přimíchávání přímo sníží administrativní zátěž i úroveň přímých povinností pro podnikatele podnikající v oblasti výroby a distribuce pohonných hmot.

Sociální dopady:

Návrh nese pozitivní sociální dopady. Povinné přimíchávání biologických složek sebou nese celou řadu kulturních, ekonomických i ekologických rizik, které byly podrobně popsány výše. Zrušením povinného přimíchávání dojde k snížení objemu těchto rizik a mitigace negativních dopadů.

ZVLÁŠTNÍ ČÁST

K bodu 1:

Bod 1 návrhu obsahují základní derogační část návrhu, kdy se v zákoně o ochraně ovzduší ruší povinnosti výrobců a distributorů pohonných hmot, stanovené tímto zákonem. Mezi tyto povinnosti patří povinnost zajištění minimálního množství biopaliv za kalendářní rok (§ 19), povinnost zajistit minimální množství biopaliv v průběhu kalendářního roku (§ 19a), oznamovací povinnost splnění (§ 19b), povinnost skládat jistotu při nesplnění povinného přimíchávání a procesní ustanovení vztahující se k této povinnosti (§ 19c - 19e)

K bodu 2:

Legislativně technická změna k promítnutí předchozích změn v dotčených ustanovení zákona.

K bodu 3:

Promítnutí derogace základních povinností spojených s povinností přimíchávat biologické složky v ustanoveních o přestupcích.

K bodu 4 a 5:

Legislativně technická změna k promítnutí změn v dotčených ustanovení zákona.

K účinnosti:

Navrhuje se, aby zákon vstoupil v platnost šest měsíců od jeho vyhlášení.

Radek Holomčík v.r.

Dana Balcarová v.r.

Lukáš Bartoň v.r.

Ivan Bartoš v.r.

Lukáš Černožský v.r.

František Elfmark v.r.

Mikuláš Ferjenčík v.r.

Martin Jiránek v.r.

Lukáš Kolářik v.r.

Lenka Kozlová v.r.

Jan Lipavský v.r.

Tomáš Martínek v.r.

Jakub Michálek v.r.

Mikuláš Peksa v.r.

Vojtěch Pikal v.r.

Ondřej Polanský v.r.

Jan Pošvář v.r.

Ondřej Profant v.r.

Petr Třešňák v.r.

Tomáš Vymazal v.r.

Markéta Pekarová Adamová v.r.

Vlastimil Válek v.r.
Dominik Feri v.r.
Helena Langšádlová v.r.
Zbyněk Stanjura v.r.
Jan Zahradník v.r.
Jan Bauer v.r.
Jakub Janda v.r.
Vojtěch Munzar v.r.
Jiří Ventruba v.r.
Jaroslav Martinů v.r.
Václav Klaus v.r.
Ivan Adamec v.r.
Marek Benda v.r.
Martin Kupka v.r.
Karel Krejza v.r.
Stanislav Blaha v.r.
Petr Pávek v.r.
Jana Krutáková v.r.
Jan Hrnčír v.r.
Lubomír Španěl v.r.

Platné znění dotčených ustanovení zákona č. 201/2012, o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů s vyznačením navrhovaných změn

§ 19

Povinnost zajistit minimální množství biopaliv za kalendářní rok

~~(1) Dodavatel motorového benzínu nebo motorové nafty je povinen zajistit, aby v těchto pohonných hmotách, které uvádí do volného daňového oběhu na daňovém území České republiky pro dopravní účely za kalendářní rok nebo které byly uvedeny do volného daňového oběhu v jiném členském státě Evropské unie a jsou dodávány na daňové území České republiky pro dopravní účely za kalendářní rok, bylo obsaženo i minimální množství biopaliva podle jiného právního předpisu upravujícího pohonné hmoty¹⁵⁾~~

~~a) ve výši 4,1 % objemových z celkového množství motorových benzinů přimíchaných do motorových benzinů;~~

~~b) ve výši 6,0 % objemových z celkového množství motorové nafty přimíchaných do motorové nafty.~~

~~(2) V případě, že dodavatel motorového benzínu nebo motorové nafty překročí v kalendářním roce povinné minimální množství biopaliv stanovené v odstavci 1, může toto nadměrné množství biopaliv převést do plnění povinnosti podle odstavce 1 v následujícím kalendářním roce. Množství biopaliv převážené do následujícího kalendářního roku může činit nejvýše 0,2 % z celkového množství motorových benzinů a motorové nafty uvedených do volného daňového oběhu na daňovém území České republiky pro dopravní účely nebo uvedených do volného daňového oběhu pro dopravní účely v jiném členském státě Evropské unie a dodaných na daňové území České republiky v uplynulém kalendářním roce.~~

~~(3) Pokud dodavatel motorového benzínu nebo motorové nafty hodlá v následujícím kalendářním roce uplatnit nadměrné množství biopaliv podle odstavce 2, je povinen to písemně sdělit celnímu úřadu ve lhůtě stanovené pro podání hlášení podle odstavce 8. Sdělení musí obsahovat následující údaje~~

~~a) jméno, popřípadě jména, příjmení a adresu, v případě právnické osoby název, právní formu a sídlo a daňové identifikační číslo osoby;~~

~~b) množství biopaliv, které odpovídá výši povinnosti podle odstavce 1 v uplynulém kalendářním roce;~~

~~c) množství biopaliv, o které byla překročena povinnost podle odstavce 1 v uplynulém kalendářním roce;~~

~~d) množství biopaliv, které má být zahrnuto do plnění povinnosti podle odstavce 1 v následujícím kalendářním roce.~~

~~(4) Dodavatel motorového benzínu nebo motorové nafty je povinen vést odděleně evidenci o množství přijatého a vyrobeného motorového benzínu, motorové nafty a jednotlivých druhů biopaliv a směsných paliv a evidenci vyskladněných jednotlivých pohonných hmot s uvedením druhu a podílu biopaliv, které uvádí do volného daňového oběhu na daňovém území České republiky pro dopravní účely nebo které byly uvedeny do volného daňového oběhu v jiném členském státě Evropské unie a jsou dodávány na daňové území České republiky pro dopravní účely. Tyto evidence je dodavatel motorového benzínu nebo motorové nafty povinen uzavřít vždy k 31. prosinci příslušného kalendářního roku.~~

~~(5) Pro účely splnění povinnosti uvedené v odstavci 1 jsou zohledňována pouze biopaliva, která~~

~~a) byla na daňovém území České republiky v režimu podmíněného osvobození od daně vyrobena nebo na daňové území České republiky v režimu podmíněného osvobození od daně dopravena; to neplatí pro dopravu biopaliva, pro které zákon o spotřebních daních¹⁷⁾ tento způsob dopravy~~

nepřipouští, ani pro dopravu obecně denaturovaného lihu, pokud je dopravován za podmínek stanovených zákonem o spotřebních daních¹⁷),

b) splňují kritéria udržitelnosti stanovená prováděcím právním předpisem;

c) byla na daňovém území České republiky spotřebována;

d) nebyla opakovaně uvedena do volného daňového oběhu a

e) nebyla dosud zohledněna pro účely splnění povinnosti uvedené v odstavci 1 ani ke splnění obdobné povinnosti na území jiného členského státu Evropské unie.

Splnění kritérií udržitelnosti prokazuje dodavatel motorového benzínu nebo motorové nafty předložením příslušných dokladů vydaných podle § 21; za nesprávnost údaje obsaženého v jemu předloženém dokladu nenese odpovědnost, pokud prokáže, že nebylo možno ji zjistit ani s vynaložením veškerého úsilí, které lze požadovat. K prokázání skutečnosti, že biopalivo nebylo dosud zohledněno podle písmene e), předkládá dodavatel motorového benzínu nebo motorové nafty čestné prohlášení vydané osobou, která je oprávněna vydat doklad o splnění kritérií udržitelnosti podle § 21 odst. 1, 11 nebo 12.

(6) Pro účely splnění povinnosti uvedené v odstavci 1 je množství dodaného biopaliva násobeno dvěma u biopaliv, která jsou vyrobena z použitého kuchyňského oleje nebo z vedlejších živočišných produktů kategorie 1 nebo 2 podle přímo použitelného předpisu Evropské unie o vedlejších produktech živočišného původu³⁵) a u biopaliv, která mají nízký dopad v souvislosti s nepřímou změnou ve využívání půdy a splňují požadavky stanovené prováděcím právním předpisem.

(7) Ustanovení odstavce 1 se nevztahuje na státní hmotné rezervy¹⁶) uváděné při jejich obměně do volného daňového oběhu na daňovém území České republiky.

(8) Dodavatel motorového benzínu nebo motorové nafty, který dováží pohonné hmoty a uvádí je do volného daňového oběhu pro dopravní účely na daňovém území České republiky nebo který dodává na daňové území České republiky pro dopravní účely pohonné hmoty uvedené do volného daňového oběhu v jiném členském státě Evropské unie, je povinen na formuláři vydaném Generálním ředitelstvím cel sdělit celnímu úřadu místně příslušnému podle místa příjetí pohonných hmot místo, datum a čas příjetí a stáčení pohonných hmot, které podle doprovodných dokladů obsahují biopalivo, tak, aby bylo celnímu úřadu nebo celnímu ředitelství umožněno odebrat vzorek pohonné hmoty a ověřit údaje v předložených dokladech.

(9) Dodavatel motorového benzínu nebo motorové nafty je povinen každoročně k 31. lednu podat celnímu úřadu hlášení o splnění povinnosti uvedení minimálního množství biopaliv do volného daňového oběhu pro dopravní účely nebo o splnění povinnosti dodání minimálního množství biopaliv na daňové území České republiky pro dopravní účely v pohonných hmotách uvedených do volného daňového oběhu v jiném členském státě Evropské unie za uplynulý kalendářní rok (dále jen „hlášení“). V hlášení je dodavatel motorového benzínu nebo motorové nafty povinen uvést údaje týkající se plnění povinnosti zajistit minimální množství biopaliv za kalendářní rok. Hlášení se podává elektronicky ve formátu a struktuře zveřejněné Generálním ředitelstvím cel na jeho internetových stránkách. Nepodá-li dodavatel motorového benzínu nebo motorové nafty hlášení ani v náhradní lhůtě stanovené celním úřadem ve výzvě, hledí se na pohonné hmoty, které uvedl do volného daňového oběhu na daňovém území České republiky pro dopravní účely za kalendářní rok nebo které byly uvedeny do volného daňového oběhu v jiném členském státě Evropské unie a byly dodány na daňové území České republiky pro dopravní účely za kalendářní rok, jako na pohonné hmoty neobsahující žádné biopalivo.

(10) Dodavatel motorového benzínu nebo motorové nafty, který nesplní povinnost stanovenou v odstavci 1, vzniká povinnost uhradit pokutu z nedodaného objemu biopaliv. Pokuta se vypočte jako součin množství nedodaného biopaliva podle odstavce 1 nebo 9 v litrech a částky 40 Kč. O povinnosti uhradit pokutu rozhodne celní úřad platebním výměrem a současně ji zaeviduje. Pokuta je splatná do 30 dnů ode dne oznámení tohoto platebního výměru. Pokuta se spravuje podle daňového řádu a je příjmem státního rozpočtu.

~~(11) Dodavatel motorového benzínu nebo motorové nafty je povinen uvést v dokladu vydaném podle zákona o spotřebních daních¹⁷⁾ druh a obsah biopaliva v pohonné hmotě s přesností na jedno desetinné místo procenta objemových.~~

~~(12) Vláda nařízením stanoví požadavky na biopaliva, která mají nízký dopad v souvislosti s nepřímou změnou ve využívání půdy.~~

§ 19a

Povinnost zajistit minimální množství biopaliv v průběhu kalendářního roku

~~(1) Dodavatel motorového benzínu nebo motorové nafty je povinen zajistit, aby v pohonných hmotách, které uvádí do volného daňového oběhu na daňovém území České republiky pro dopravní účely v příslušném období nebo které byly uvedeny do volného daňového oběhu v jiném členském státě Evropské unie a jsou dodávány na daňové území České republiky pro dopravní účely v příslušném období, bylo obsaženo minimální množství biopaliva~~

~~a) ve výši 2,9 % objemových z celkového množství motorových benzínů přimíchaných do motorových benzínů,~~

~~b) ve výši 4,2 % objemových z celkového množství motorové nafty přimíchaných do motorové nafty.~~

~~(2) Pro účely splnění povinnosti zajistit minimální množství biopaliv v průběhu kalendářního roku je příslušným obdobím~~

~~a) leden až březen,~~

~~b) leden až červen,~~

~~c) leden až září.~~

~~(3) Pro účely splnění povinnosti uvedené v odstavci 1 jsou zohledňována pouze biopaliva, která~~

~~a) byla na daňovém území České republiky v režimu podmíněného osvobození od daně vyrobena nebo na daňové území České republiky v režimu podmíněného osvobození od daně dopravena; to neplatí pro dopravu biopaliva, pro které zákon o spotřebních daních¹⁷⁾ tento způsob dopravy nepřipouští, ani pro dopravu obecně denaturovaného lihu, pokud je dopravován za podmínek stanovených zákonem o spotřebních daních¹⁷⁾;~~

~~b) splňují kritéria udržitelnosti stanovená prováděcím právním předpisem;~~

~~c) byla na daňovém území České republiky spotřebována;~~

~~d) nebyla opakovaně uvedena do volného daňového oběhu a~~

~~e) nebyla dosud zohledněna pro účely splnění povinnosti uvedené v odstavci 1 ani ke splnění obdobné povinnosti na území jiného členského státu Evropské unie.~~

Splnění kritérií udržitelnosti prokazuje dodavatel motorového benzínu nebo motorové nafty předložením příslušných dokladů vydaných podle § 21; za nesprávnost údaje obsaženého v jemu předloženém dokladu nenese odpovědnost, pokud prokáže, že nebylo možno ji zjistit ani s vynaložením veškerého úsilí, které lze požadovat. K prokázání skutečnosti, že biopalivo nebylo dosud zohledněno podle písmene c), předkládá dodavatel motorového benzínu nebo motorové nafty čestné prohlášení vydané osobou, která je oprávněna vydat doklad o splnění kritérií udržitelnosti podle § 21 odst. 1, 11 nebo 12.

~~(4) Povinnost zajistit minimální množství biopaliv v průběhu kalendářního roku se nevztahuje na státní hmotné rezervy¹⁶⁾ uváděné při jejich obměně do volného daňového oběhu na daňovém území České republiky.~~

~~(5) Pro účely splnění povinnosti uvedené v odstavci 1 je množství dodaného biopaliva násobeno dvěma u biopaliv, která jsou vyrobena z použitého kuchyňského oleje nebo z vedlejších živočišných produktů kategorie 1 nebo 2 podle přímo použitelného předpisu Evropské unie o vedlejších produktech živočišného původu³⁵), a u biopaliv, která mají nízký dopad v souvislosti s nepřímou změnou ve využívání půdy a splňují požadavky stanovené prováděcím právním předpisem.~~

§ 19b

Oznámení o splnění povinnosti zajistit minimální množství biopaliv v průběhu kalendářního roku

~~(1) Oznámení o splnění povinnosti zajistit minimální množství biopaliv v průběhu kalendářního roku je dodavatel motorového benzínu nebo motorové nafty povinen podat celnímu úřadu do 30 dnů po skončení příslušného období.~~

~~(2) Oznámení podle odstavce 1 se podává elektronicky ve formátu a struktuře zveřejněné Generálním ředitelstvím cel na jeho internetových stránkách.~~

~~(3) V oznámení podle odstavce 1 je dodavatel motorového benzínu nebo motorové nafty povinen uvést údaje týkající se plnění povinnosti zajistit minimální množství biopaliv v průběhu kalendářního roku.~~

~~(4) Nepodá-li dodavatel motorového benzínu nebo motorové nafty oznámení podle odstavce 1, hledí se na pohonné hmoty, které uvedl do volného daňového oběhu na daňovém území České republiky pro dopravní účely za příslušné období nebo které byly uvedeny do volného daňového oběhu v jiném členském státě Evropské unie a byly dodány na daňové území České republiky pro dopravní účely za příslušné období, jako na pohonné hmoty neobsahující žádné biopalivo; to neplatí pro pohonné hmoty uvedené nebo dodané v příslušném období, za které bylo podáno oznámení podle odstavce 1.~~

§ 19c

Jistota

~~(1) Nesplní-li dodavatel motorového benzínu nebo motorové nafty za příslušné období povinnost zajistit minimální množství biopaliv v průběhu kalendářního roku, je povinen poskytnout za toto období jistotu na zvláštní účet celního úřadu.~~

~~(2) Jistota se vypočte jako součin množství nedodaného biopaliva podle § 19a odst. 1 nebo § 19b odst. 4 v litrech a částky 40 Kč.~~

~~(3) Jistota je splatná do 30 dnů po skončení příslušného období, za které dodavatel motorového benzínu nebo motorové nafty povinnost zajistit minimální množství biopaliv v průběhu kalendářního roku nesplnil.~~

~~(4) Jistota se spravuje podle daňového řádu.~~

~~(5) Třicátým dnem po skončení příslušného období jistota za jiné příslušné období v daném kalendářním roce zaniká.~~

~~(6) Zánik jistoty nemá vliv na vymahatelnost nedoplatku z ní vzešlého v rozsahu, ve kterém existuje nedoplatek z jistoty za následující příslušné období; v tomto rozsahu zůstávají zachovány účinky provedených exekučních úkonů. Úhrada nedoplatku ze zaniklé jistoty se započítává na úhradu nedoplatku z jistoty za následující příslušné období.~~

§ 19d

Vrácení jistoty v případě splnění povinnosti zajistit minimální množství biopaliv za kalendářní rok

~~V případě, že dodavatel motorového benzínu nebo motorové nafty splní povinnost zajistit minimální množství biopaliv za kalendářní rok, stává se složená jistota přeplatkem. Je-li takto vzniklý přeplatek vratitelným přeplatkem, vrátí jej celní úřad dodavateli motorového benzínu nebo motorové nafty bez žádosti do 30 dnů ode dne uplynutí lhůty pro podání hlášení.~~

§ 19e

~~Použití jistoty v případě nesplnění povinnosti zajistit minimální množství biopaliv za kalendářní rok~~

~~Nesplní-li dodavatel motorového benzínu nebo motorové nafty povinnost zajistit minimální množství biopaliv za kalendářní rok, převede se složená jistota na úhradu splatné pokuty z nedodaného objemu biopaliv.~~

§ 21

Kritéria udržitelnosti biopaliv

(1) Biopalivo určené k plnění povinností uvedených v § 19 odst. 1, § 19a odst. 1 a § 20 odst. 1 musí splňovat kritéria udržitelnosti stanovená prováděcím právním předpisem. Splnění kritérií udržitelnosti se dokládá prohlášením o shodě s kritérii udržitelnosti vydaným výrobcem, dovozcem do České republiky (dále jen „dovozce“) či prodejcem biopaliva. V případě dovozu nebo prodeje motorového benzínu a motorové nafty s přídavkem biopaliva v režimu podmíněného osvobození od daně nebo ve volném daňovém oběhu z jiného členského státu, vydává prohlášení o shodě s kritérii udržitelnosti dovozce či prodejce motorového benzínu a motorové nafty s přídavkem biopaliva. Toto prohlášení je výrobce, dovozce či prodejce biopaliva, a dovozce či prodejce motorového benzínu a motorové nafty s přídavkem biopaliva oprávněn vydat pouze v případě, že

- a) je držitelem platného certifikátu uděleného autorizovanou osobou podle § 32 odst. 1 písm. f) nebo certifikátu či jiného obdobného oprávnění vydaného v souladu s právními předpisy členského státu Evropské unie,
- b) může doložit v souladu s požadavky tohoto zákona a prováděcího právního předpisu, že při výrobě biopaliva byly použity suroviny splňující kritéria udržitelnosti stanovená prováděcím právním předpisem.

(2) U kapalných nebo plyných produktů určených k výrobě biopaliv podle odstavce 1 je splnění kritérií udržitelnosti dokládáno dílčím prohlášením o shodě s kritérii udržitelnosti vydaným výrobcem, dovozcem nebo prodejcem těchto produktů. Toto prohlášení je výrobce, dovozce a prodejce oprávněn vydat pouze v případě, že

- a) je držitelem dokladu uvedeného v odstavci 1 písm. a),
- b) může doložit v souladu s požadavky tohoto zákona a prováděcího právního předpisu, že při výrobě jeho produktu byla použita biomasa splňující kritéria udržitelnosti stanovená prováděcím právním předpisem.

(3) U biomasy určené k výrobě biopaliv podle odstavce 1 je splnění kritérií udržitelnosti dokládáno dílčím prohlášením o shodě s kritérii udržitelnosti vydaným prodejcem nebo dovozcem biomasy. Toto prohlášení je prodejce a dovozce biomasy oprávněn vydat pouze v případě, že

- a) je držitelem dokladu uvedeného v odstavci 1 písm. a),
- b) může doložit v souladu s požadavky tohoto zákona a prováděcího právního předpisu, že při pěstování biomasy byla splněna kritéria udržitelnosti stanovená prováděcím právním předpisem; k

doložení této skutečnosti musí mít prodejce nebo dovozce biomasy, který je první osobou vykupující biomasu přímo od pěstitele, pěstitelem biomasy vystavené samostatné prohlášení o splnění kritérií udržitelnosti.

(4) V případě, že prodejce biomasy je zároveň jejím pěstitelem a prodává výhradně biomasu jím vypěstovanou, lze splnění kritérií udržitelnosti dokládat samostatným prohlášením pěstitele o splnění kritérií udržitelnosti.

(5) Autorizovaná osoba podle § 32 odst. 1 písm. f) vydá certifikát podle odstavců 1, 2 nebo 3 osobě, která prokáže, že plní kritéria udržitelnosti stanovená prováděcím právním předpisem a která má zaveden systém kvality podle prováděcího právního předpisu umožňující věrohodným způsobem v souladu s tímto zákonem a prováděcím právním předpisem plnění kritérií udržitelnosti sledovat a prokazovat. Certifikát se vydává na dobu 12 měsíců. Certifikát musí obsahovat seznam zemí, z nichž může osoba, které byl vydán, odebírat biomasu, a další náležitosti stanovené prováděcím právním předpisem. Pokud osoba, které byl vydán certifikát, odebere biomasu ze země na seznamu neuvedené, považuje se tato biomasa za biomasu nesplňující kritéria udržitelnosti. Seznam zemí v certifikátu je totožný se seznamem zemí uvedeným v rozhodnutí o autorizaci podle § 32 odst. 1 písm. f). Ministerstvo vede seznam subjektů, kterým byl autorizovanou osobou udělen certifikát podle odstavce 1 písm. a), odstavce 2 písm. a) a odstavce 3 písm. a) a zpřístupňuje jej způsobem umožňujícím dálkový přístup.

(6) Osoba vydávající prohlášení nebo dílčí prohlášení podle odstavců 1, 2 nebo 3 musí k prokázání původu biomasy využít systém hmotnostní bilance, který splňuje požadavky stanovené prováděcím právním předpisem.

(7) Osoba vydávající prohlášení nebo dílčí prohlášení podle odstavců 1, 2 nebo 3 je povinna v tomto prohlášení uvádět přesné, úplné a pravdivé údaje. Za nesprávnost v nich obsaženého údaje nenese tato osoba odpovědnost v případě, že vycházela z dílčího prohlášení o shodě s kritérii udržitelnosti nebo ze samostatného prohlášení pěstitele biomasy o splnění kritérií udržitelnosti, které jí bylo předáno spolu s dodávkou biopaliva nebo suroviny a které tuto nesprávnost obsahovalo, pokud zároveň prokáže, že nesprávnost údaje nebylo možno zjistit ani s vynaložením veškerého úsilí, které lze požadovat.

(8) Přesnost, úplnost a pravdivost údajů uváděných v prohlášeních podle odstavců 1 a 2 kontroluje inspekce; v případě zjištění nesplnění kritérií udržitelnosti informuje celní úřad místně příslušný dovozci. Ministerstvo zemědělství kontroluje přesnost, úplnost a pravdivost údajů uváděných v prohlášeních podle odstavců 3 a 4. Je-li zjištěna nesprávnost údajů, informuje o tom Ministerstvo zemědělství bezodkladně inspekci a v řízení o uložení pokuty poskytuje na vyžádání nezbytnou součinnost.

(9) Pěstitel biomasy je povinen v samostatném prohlášení podle odstavce 3 písm. b) uvádět přesné, úplné a pravdivé údaje. Za účelem prokázání splnění kritérií udržitelnosti vede pěstitel biomasy evidenci o množství prodané biomasy, které odpovídá jím vystaveným samostatným prohlášením podle odstavce 3 písm. b), a uchovává příslušnou dokumentaci uvedenou v prováděcím právním předpisu po dobu minimálně 5 let. Tuto dokumentaci pěstitel biomasy poskytuje na vyžádání osobě autorizované podle § 32 odst. 1 písm. f) a inspekci.

(10) Splnění podmínky uvedené v odstavci 1 písm. a), odstavci 2 písm. a) a odstavci 3 písm. a) kontroluje celní úřad.

(11) Osoba, která není držitelem certifikátu uděleného autorizovanou osobou podle § 32 odst. 1 písm. f), avšak má certifikát nebo jiné obdobné oprávnění vydané podle právních předpisů členského státu Evropské unie, může vydávat prohlášení nebo dílčí prohlášení podle odstavců 1, 2 nebo 3 pouze za předpokladu, že je zaregistrována u ministerstva. Ministerstvo provede zápis do registru bez zbytečného odkladu poté, co mu byly doručeny příslušné doklady vydané v souladu s právními předpisy členského státu Evropské unie.

(12) Prokázání splnění kritérií udržitelnosti podle odstavců 1 až 4 může být nahrazeno dokladem vystaveným v souladu s rozhodnutím Evropské komise vydaným na základě čl. 18 odst. 4 směrnice 2009/28/ES nebo na základě čl. 7c odst. 4 směrnice 2009/30/ES.

(13) Vláda nařízením stanoví kritéria udržitelnosti biopaliv, náležitosti certifikátů podle odstavců 1, 2 a 3, náležitosti prohlášení a dílčího prohlášení o shodě s kritérii udržitelnosti podle odstavců 1 až 3 a náležitosti samostatného prohlášení pěstitele biomasy podle odstavce 3 písm. b), požadavky na systém kvality a systém hmotnostní bilance zabezpečující plnění kritérií udržitelnosti a náležitosti dokumentace pěstitele biomasy podle odstavce 9.

§ 25

Přestupky právnických a podnikajících fyzických osob

(1) Právnická osoba nebo podnikající fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že

a) v rozporu s § 16 odst. 1

1. uvede na trh paliva nesplňující požadavky na kvalitu paliv stanovené prováděcím právním předpisem,
2. nepředá odběrateli doklad, který prokazuje splnění požadavků na kvalitu paliv způsobem stanoveným prováděcím právním předpisem,
3. nepředloží na vyžádání kontrolního orgánu doklad, který prokazuje splnění požadavků na kvalitu paliv způsobem stanoveným prováděcím právním předpisem, nebo
4. neohlásí ministerstvu ve stanovené lhůtě údaje stanovené prováděcím právním předpisem,

b) v rozporu s § 16 odst. 2 uvede na trh spalovací stacionární zdroj o jmenovitém tepelném příkonu 300 kW a nižším sloužící jako zdroj tepla pro teplovodní soustavu ústředního vytápění, který nesplňuje emisní požadavky stanovené v příloze č. 10 k tomuto zákonu, nebo neprokáže splnění této povinnosti certifikátem podle jiného právního předpisu,

c) v rozporu s § 16 odst. 3 poskytne k dispozici jiné osobě anebo doveze výrobek používaný při činnostech uvedených pod kódy 9.1. až 9.24. v příloze č. 2 k tomuto zákonu, který obsahuje více než 3 % hmotnostní těkavých organických látek, a nezajistí jeho označení způsobem stanoveným prováděcím právním předpisem,

d) v rozporu s § 16 odst. 4 spálí v otevřeném ohništi jiné materiály než suché rostlinné materiály neznečištěné chemickými látkami,

e) v rozporu s § 16 odst. 6 tepelně zpracuje odpad ve stacionárním zdroji, ve kterém tepelné zpracování odpadu není povoleno podle § 11 odst. 2 písm. d), nebo tepelně zpracuje odpad bez dohledu osoby autorizované podle § 32 odst. 1 písm. c)

f) jako provozovatel stacionárního zdroje v rozporu s § 17 odst. 1 písm. a) neuvede do provozu nebo neprovozuje stacionární zdroj uvedený v příloze č. 2 k tomuto zákonu nebo technologie související s provozem nebo zajištěním provozu stacionárního zdroje, které mají vliv na úroveň znečištění, v souladu s podmínkami pro provoz tohoto stacionárního zdroje stanovenými tímto zákonem nebo jeho prováděcími právními předpisy, výrobcem nebo dodavatelem,

g) jako provozovatel stacionárního zdroje v rozporu s § 17 odst. 1 písm. a) neuvede do provozu nebo neprovozuje stacionární zdroj neuvedený v příloze č. 2 k tomuto zákonu nebo technologie související s provozem nebo zajištěním provozu stacionárního zdroje, které mají vliv na úroveň znečištění, v souladu s podmínkami pro provoz tohoto stacionárního zdroje stanovenými tímto zákonem nebo jeho prováděcími právními předpisy, výrobcem nebo dodavatelem,

- h) jako provozovatel stacionárního zdroje nedodržuje emisní limity, emisní stropy nebo technické podmínky provozu podle § 17 odst. 1 písm. b),
- i) jako provozovatel stacionárního zdroje v rozporu s § 17 odst. 1 písm. c) spaluje ve stacionárním zdroji o jmenovitém tepelném příkonu větším než 300 kW paliva, která nesplňují požadavky na kvalitu paliv stanovené prováděcím právním předpisem, paliva určená výrobcem stacionárního zdroje nebo paliva neuvedená v povolení provozu,
- j) jako provozovatel stacionárního zdroje v rozporu s § 17 odst. 1 písm. c) spaluje ve stacionárním zdroji o jmenovitém tepelném příkonu 300 kW a nižším paliva, která nesplňují požadavky na kvalitu paliv stanovené prováděcím právním předpisem, nebo paliva určená výrobcem stacionárního zdroje,
- k) jako provozovatel stacionárního zdroje neuvedeného v příloze č. 2 k tomuto zákonu nepředloží příslušnému orgánu ochrany ovzduší na vyžádání informace podle § 17 odst. 1 písm. d),
- l) jako provozovatel stacionárního zdroje neumožní osobám pověřeným ministerstvem nebo obecním úřadem obce s rozšířenou působností nebo inspekci přístup ke stacionárnímu zdroji, používaným palivům, surovinám nebo technologii související s provozem nebo zajištěním provozu stacionárního zdroje, které mají vliv na úroveň znečištění, za účelem zjištění úrovně znečišťování podle § 17 odst. 1 písm. e),
- m) jako provozovatel stacionárního zdroje neprovede ve stanovené lhůtě kompenzační opatření podle § 17 odst. 1 písm. f),
- n) jako provozovatel stacionárního zdroje v rozporu s § 17 odst. 1 písm. g) provozuje spalovací stacionární zdroj nesplňující požadavky podle přílohy č. 11 k tomuto zákonu,
- o) jako provozovatel stacionárního zdroje v rozporu s § 17 odst. 1 písm. h) neprovede pravidelně nejméně jednou za tři roky prostřednictvím odborně způsobilé osoby kontrolu technického stavu a provozu tohoto spalovacího stacionárního zdroje nebo nepředloží na vyžádání obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností potvrzení o provedení této kontroly nebo zprávu o pravidelné kontrole podle zákona o hospodaření energií³³⁾, nepřipojí k dokladu o provedení kontroly vyjádření výrobce nebo neprokáže, že o toto vyjádření požádal,
- p) jako provozovatel plavidla v rozporu s § 16 odst. 8 používá k pohonu plavidla paliva, která nesplňují požadavky na kvalitu paliv stanovených prováděcím právním předpisem, nebo
- q) vystaví doklad o provedení kontroly technického stavu a provozu spalovacího stacionárního zdroje na pevná paliva uvedený v § 17 odst. 1 písm. h), přestože není odborně způsobilou osobou, nebo v tomto dokladu uvede nepravdivé údaje.

(2) Právnická osoba nebo podnikající fyzická osoba, která je provozovatelem stacionárního zdroje uvedeného v příloze č. 2 k tomuto zákonu, se kromě přestupků uvedených v odstavci 1 dopustí přestupku tím, že

- a) v rozporu s § 17 odst. 3 písm. a) provozuje stacionární zdroj bez povolení provozu nebo v rozporu s ním,
- b) v rozporu s § 17 odst. 3 písm. b) nezjistí úroveň znečišťování u znečišťujících látek, u kterých tak stanoví tento zákon, prováděcí právní předpis nebo povolení provozu,
- c) nevede nebo neuchovává po stanovenou dobu provozní evidenci nebo neohlásí údaje souhrnné provozní evidenci podle § 17 odst. 3 písm. c),
- d) neodvádí znečišťující látky ze stacionárního zdroje do ovzduší podle § 17 odst. 3 písm. d),

- e) bezodkladně neodstraňuje technické závady, které mají za následek vyšší úroveň znečišťování a současně nedodržení podmínky pro provoz stacionárního zdroje, podle § 17 odst. 3 písm. e),
- f) nepodá krajskému úřadu nebo inspekci zprávu o výskytu technické závady, která má za následek vyšší úroveň znečišťování a současně nedodržení podmínky pro provoz stacionárního zdroje, nejpozději do 48 hodin od jejího vzniku podle § 17 odst. 3 písm. e),
- g) nepředloží příslušnému orgánu ochrany ovzduší na vyžádání informace podle § 17 odst. 1 písm. d),
- h) v rozporu s § 17 odst. 3 písm. f) neomezí provoz nebo neodstaví stacionární zdroj v případě jeho odchylky od normálního provozu v důsledku technické závady na zdroji s následkem nedodržení podmínky pro provoz stacionárního zdroje,
- i) neodstaví spalovací stacionární zdroj o celkovém jmenovitém příkonu 50 MW a vyšším, u kterého během uplynulých 12 měsíců překročila délka jeho provozu bez technologie ke snižování emisí 120 hodin, podle § 17 odst. 3 písm. g),
- j) nepředloží inspekci protokol o jednorázovém měření emisí do 90 dnů ode dne jeho provedení podle § 17 odst. 3 písm. h),
- k) průběžně nezaznamenává, nevyhodnocuje nebo neuchovává po stanovenou dobu výsledky jednorázového nebo kontinuálního měření emisí v rozsahu a formě stanovené prováděcím právním předpisem podle § 17 odst. 3 písm. i),
- l) nezajistí nebo řádně neprovozuje technické prostředky pro kontinuální měření emisí podle § 17 odst. 3 písm. j), nebo
- m) nepodá poplatkové přiznání prostřednictvím integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí ve stanovené lhůtě podle § 15 odst. 8.

(3) Právník osoba nebo podnikající fyzická osoba, která je provozovatelem stacionárního zdroje, v němž je tepelně zpracováván odpad, se kromě přestupků uvedených v odstavcích 1 a 2 dopustí přestupku tím, že

- a) neprovede odběr vzorků přebíraného nebezpečného odpadu podle § 17 odst. 6 písm. a) nebo odebrané vzorky neuchová po stanovenou dobu,
- b) nezastaví bezodkladně tepelné zpracování odpadu při překročení specifických emisních limitů nebo opětovně zahájí provoz před uplynutím lhůty podle § 17 odst. 6 písm. b), nebo
- c) neoznámí překročení specifických emisních limitů bezodkladně inspekci podle § 17 odst. 6 písm. c).

(4) Právník osoba nebo podnikající fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že

- a) v rozporu s § 17 odst. 5 spaluje ve spalovacím stacionárním zdroji o jmenovitém tepelném příkonu 300 kW a nižším hnědé uhlí energetické, lignit, uhelné kaly nebo proplásky,
- b) provádí činnost, pro kterou je vyžadována autorizace podle § 32 odst. 1, bez platné autorizace,
- c) jako pověřená osoba podle § 35 odst. 1 nepředá informace podle § 35 odst. 3, nebo
- d) jako provozovatel spalovacího stacionárního zdroje o jmenovitém elektrickém výkonu 300 MW a vyšším, pro který bylo vydáno první povolení provozu v období od 25. června 2009 do nabytí účinnosti tohoto zákona, nesplní povinnost podle § 41 odst. 10.

(5) Autorizovaná osoba podle § 32 se dopustí přestupku tím, že

- a) provádí autorizovanou činnost v rozporu s § 34 odst. 1, nebo

b) provádí autorizovanou činnost v rozporu s § 34 odst. 2 nebo § 34 odst. 3.

(6) Právnícká osoba nebo podnikající fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že

a) v rozporu s § 18 odst. 1 doveze nebo poskytne k dispozici jiné osobě výrobek pro opravy nátěru silničních vozidel, barvu nebo lak uvedené v prováděcím právním předpisu a nezajistí, aby obsah organických sloučenin nebo směsi organických sloučenin, nepřesahoval limitní hodnoty pro obsah těchto látek ve výrobku stanovené prováděcím právním předpisem,

b) nevede evidenci o množství nebo druhu prodaných výrobků nebo o osobách, kterým byl tento výrobek prodán, nebo neuchovává tuto evidenci po stanovenou dobu podle § 18 odst. 2,

c) v rozporu s § 18 odst. 3 doveze nebo poskytne k dispozici jiné osobě výrobek pro opravy nátěru silničních vozidel, barvu nebo lak uvedené v prováděcím právním předpisu a nezajistí označení tohoto výrobku způsobem stanoveným v prováděcím právním předpisu,

~~d) jako dodavatel motorového benzínu nebo motorové nafty v rozporu s § 19 odst. 4 nevede odděleně evidenci o množství přijatého a vyrobeného motorového benzínu, motorové nafty a jednotlivých druhů biopaliv a směsných paliv a evidenci vyskladněných jednotlivých pohonných hmot,~~

~~e) jako dodavatel motorového benzínu nebo motorové nafty v rozporu s § 19 odst. 8 dováží pohonné hmoty a uvádí je do volného daňového oběhu pro dopravní účely na daňovém území České republiky nebo dodává na daňové území České republiky pro dopravní účely pohonné hmoty uvedené do volného daňového oběhu v jiném členském státě Evropské unie a nesdělí včas celnímu úřadu místně příslušnému podle místa přijetí pohonných hmot místo, datum a čas přijetí a stočení pohonných hmot,~~

~~f) jako dodavatel motorového benzínu nebo motorové nafty v rozporu s § 19 odst. 11 nevede v dokladu vydaném podle zákona o spotřebních daních druh a obsah biopaliva v pohonné hmotě s přesností na jedno desetinné místo,~~

~~g) d) jako dodavatel motorového benzínu nebo motorové nafty nedosáhne požadovaného snížení emisí podle § 20 odst. 1,~~

~~h) e) jako dodavatel motorového benzínu nebo motorové nafty nepodá zprávu o emisích podle § 20 odst. 3 nebo nepřiloží k této zprávě protokol o jejím ověření ani v náhradním termínu podle § 20 odst. 4, nebo nepodá oznámení o splnění povinnosti zajistit minimální snížení emisí v průběhu kalendářního roku podle § 20e odst. 1,~~

~~ř) f) jako výrobce, dovozce nebo prodejce biopaliva nebo kapalných nebo plyných produktů k výrobě biopaliv nebo jako prodejce nebo dovozce biomasy vydá prohlášení nebo dílčí prohlášení v rozporu s § 21 odst. 7 nebo 11 nebo jako pěstitel biomasy vydá samostatné prohlášení v rozporu s § 21 odst. 9,~~

~~ř) g) v rozporu s § 18 odst. 4 používá výrobky pro opravy nátěru silničních vozidel, barvy nebo laky uvedené v prováděcím právním předpisu, ve kterých obsah organických sloučenin nebo směsi organických sloučenin přesahuje limitní hodnoty stanovené prováděcím právním předpisem.~~

(7) Za přestupek právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby lze uložit pokutu do

a) 10 000 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. a), b), e), f), h), i) nebo m), podle odstavce 2 písm. a), e), h) nebo i) nebo podle odstavce 3 písm. b),

b) 2 000 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. l), podle odstavce 2 písm. b) nebo d), podle odstavce 4 písm. b), podle odstavce 5 písm. a) nebo podle odstavce ~~6 písm. a) a ř) 6 písm. a) a f),~~

c) 500 000 Kč, jde-li o přešupek podle odstavee 1 písm. c) nebo p), odstavee 2 písm. c), f), g), j), k), l) nebo m), podle odstavee 3 písm. a) nebo c), podle odstavee 4 písm. c) nebo d), podle odstavee 5 písm. b) nebo podle odstavee ~~6 písm. b), c), d), e), f) nebo j)~~; **6 písm. b), c) nebo g),**

d) 50 000 Kč, jde-li o přešupek podle odstavee 1 písm. d), g), j), n), o) nebo q)), podle odstavee 4 písm. a) nebo podle odstavee ~~6 písm. h)~~; **6 písm. e),**

e) 20 000 Kč, jde-li o přešupek podle odstavee 1 písm. k).

(8) Za přešupek právníe osoby nebo podnikáeí fyzické osoby podle odstavee ~~6 písm. g)~~ **6 písm. d)** lze uložít pokutu za nesnížení emiseí skleníkověch plynů, jejíž výše se stanoví jako součin množství emiseí skleníkověch plynů v kilogramech, o které nebylo dosaženo požadovaného snížení emiseí podle § 20 odst. 1, a částky 10 Kč.